Ч. 106 Четвер 14 (26) мая 1898. Рік VIII

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в аґенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Старостствах на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·75
Поодиноке число 3 кр.

Бесїда дел. Барвіньского

на засїданю австрийской Делеґациї в Пештї дня 23 мая 1898 в розправі над буджетом міністерства заграничних справ

Висока Делеґациє! По основних, ясних і рішучих виводах Є. Е. мінїстра заграничних справ в буджетовій комісиї і по переведеній там розправі про загальне положенє політичне могла би видавати ся злишною розправа про сей предмет на повнім засїданю делеґациї. Але власне з річевої і умїркованої розправи в буджетовій комісиї набираю переконаня, що такої розправи не годить ся залишити як-раз в тій добі наших парляментарних відносин, позаяк супротив спільних інтересів і спільних трудностий усмиряє ся заостренє сторонництв бодай хвилево, а скріпляє ся державне почуте. Се именно спонукує мене взяти участь в розправі і висказати деякі замітки про предмет поставлений на дневнім порядку.

Теперішнє положенє політичне.

Престольна річ Є. Величества до Делеґаций, виводи Є. Е. мінїстра заграничних справ і предложене нам тепер справозданє буджетової комісиї зображають загальне положенє політичне так, що наші відносини до в с ї х д е р ж а в, а именно до держав с у с ї д н и х є як н а й л ї п ш і. Сї заяви приймаємо з найбільшим вдоволенєм, позаяк вони можуть скріпити вигляди на удержанє мира, що є цїлию нашої політики.

Коли-ж удержанє мира має таку велику вагу для нашої монархії в часї, коли ми з найбільшим висиленєм всїх наших сил мусимо дбати про обезпеченє материяльного добра людности, то особливу вагу має се для мого рідного краю, Галичини, і то не лише задля его ґеоґрафічного положеня, але й задля того, що сей край потребує для свого культурного розвою і для успішного поступу як найдовшого мира. Се отже зовсїм зрозуміло, що виводи Є. Е. мінїстра справ заграничних приняли комісиї обох Делеґаций однодушно з великим вдоволенєм і висловили ему за вельми оглядне і незвичайно тактовне веденє заграничної полїтики повне довірє і подяку, до чого також і я прилучаю ся з повним пересьвідченєм.

Відносини до тридержавного союза і до Росиї.

Коли-ж таку велику вагу покладаємо на удержанє і тривкість мира, то маємо се двом чинникам завдячити. Передовсїм є тридержавний союз (Австро-Угорщина, Нїмеччина, Італія), котрий є несхитною підвалиною і головною підпорою нашої полїтики і показав ся вельми успішною орґанїзациєю відпорною в середині Европи. Заява Є. Е. мінїстра заграничних справ, що тридержавний союз істнує кріпко і непохитно і безнастанно старає ся сповняти свою задачу, що сей союз не є звязком, утвореним на короткий час, але на цїлі лїта і що він анї не ослабив ся анї не озябли відносини посеред него, може розвіяти деякі сумніви про невідрадні комбінациї, про які заговорили в сьвітї деякі недовірчиві полїтики.

З другого боку наші приязні взаємини з Росиєю мають для цїлої Европи велику вагу з огляду на відносини на Всході а именно на Балканьскім півострові. Заява Є. Е. мінїстра заграничних справ, що наша монархія остає в тїснім порозуміню і дбає про удержанє спільно уложених головних постанов що до полїтики на Всходї, усуває всякі здогади про заколоченє приязних взаємин з Росиєю, яке нібито мало наступити задля ріжницї в поглядах між Австро-Угорщиною а Росиєю в справі установленя ґубернатора на Критї. При тім мусить з признанєм зазначити кождий австрийский патріот, що Є. Е. мінїстер заграничних справ з повною сьвідомостию і рішучостию висказав, що приязне порозумінє не рівнає ся підпорядкованю свого власного погляду поглядови иншого, бо засадничу згоду двох великих держав треба відрізнити від самовласти з одного а самовідреченя з другого боку.

Дотеперішні успіхи нашої мирної політики основують ся з одного боку на тридержавнім союзі, а з другого на приязних відносинах до российского цїсарства і неперечно всї що до того згоджуємо ся, щоби наша полїтика і в будуччинї повертала ся в тім самім напрямі.

Нїмецка лївиця о тридержавнім союзі і о Росиї.

А тепер бажаю вернути до слів висказаних так в останній сесиї делеґацийній як і тепер в буджетовій комісиї заступниками лївицї, до слів, котрі наміряють надати тридержавному союзови дивне пятно. Бесїдники з лївицї представляють союз з Нїмеччиною яко потяг серця для австрийских Нїмцїв, яко потребу чувства і племінного спорідненя, отже задивляють ся на сей союз із становища народних інтересів одного племени.

Думаю, що то не є розумно, а навіть небезпечно в оцїнюваню полїтичних справ занимати таке становище; було би небезпечно що до полїтичних союзів руководити ся нетверезим розумом і інтересами держави, а чувством серця.

Виходячи з становища серця і племінно-

---

11)

Антиллї і Багама.

(Дальше).

V.

М о н т е Х р і с т і і К о л ю м б о в і „м о р с к і п а н н и“. — З М о н т е Х р і с т і д о П у е р т о П л я т а. — З а л и в С а м а н а і с е л о С а н ч е з. — М і с т о С а н т о Д о м і н ґ о і е г о ц е р к в и. — Д о м і н ї к а н ь с к а р е п у б л и к а.

На яких 60 кільометрів від міста Кап Гаїті на північнім всходї висуває ся в море незвичайно живописний клин Монте Хрісті, котрий аж до нинї задержав ту свою назву, яку надав ему ще Колюмб. Монте Хрісті, в котрого тїни Колюмб в 1493 р. перебував через кілька днів, єсть то стрімка, височезна гора, що клином висуває ся в сине море і здалека, як то вже Колюмб запримітив, подобає на красний маврийский намет. Наш корабель — розповідає Кронав — станув недалеко полудневo- західного спаду сего клина, там, де він вяже ся з рядом високих горбів поза ним, котрі тягнуть ся дальше в глубину острова Гаїті. Колюмб в дневнику своїх подорожий лишив нам згадку, що тут перший раз бачив він „морскі панни“, котрі недалеко від его корабля виринали з води, але ті панни або „сирени“ зовсїм не були так красні як то звичайно в тодїшних часах оповідано. Очевидно, що ті, Колюмбові „морскі панни“ не були нїчого иншого, як лиш ті самі морскі зьвірята, які ще й до нинї знаходять ся на водах Західної Индиї, а котрі звістні під назвою морских коров, держать ся близько побережа. Ті морскі корови поринають під воду а відтак що хвиля виринають знову і виставляють голову, щоби набрати воздуха. Они то дали причину до тої повірки, що десь на далеких морях суть сотворіня звані „сиренами“, котрі суть до половини панна а до половини риба, та сьпівають так красно, що своїм сьпівом зваблюють мереплавців у воду і там смерть їм роблять. Здалека виглядають они дійстно як би жінки, що купають ся в мори.

Монте Хрісті належить вже до републики Санто Домінґо, котра єсть від републики Гаїті о 19.901 квадр. кільометрів більша (република Гаїті має 28.076 квадр. кільометрів), але має лиш 600.000 жителїв, підчас коли в Гаїті жиє звиш мілїон людий. Неточно означена границя розділяє обі републики від півночи на полуднє, почавши від заливу Манцанілльо (на всходї від міста Кап Гаїті) аж до пригірка Рохо (Rojo) на полудневім побережу. Та неточність границї буває часто причиною пограничних спорів, котрі однакож не мають великої ваги, бо розходить ся звичайно о зовсїм незамешкані сторони, на котрих умисно лишено величезні пралїси, через котрі годі навіть перейти. Лиш в трох, чи чотирох місцях переходять через ті пралїси гостинцї, на котрих однакож рух єсть дуже малий, позаяк народи обох републик ріжнять ся мовою від себе і длятого мало зносять ся з собою. В републицї Гаїті, що займає західну часть острова, жиють переважно мурини чистої крови (на десять жителїв припадає девять муринів) і говорять зіпсованою французскою мовою, а жителї у всхідній части, в домінїканьскій републицї, суть муляти ясної барви тїла і говорять по іспаньски. Розділ обох сих держав настав в 1844 р., коли то прогнано гаїтского президента Боає (Boyer), котрий розширив був своє пановане на цїлий острів.

Коли приїхати з мурыньскої держави до мулятскої, то видко зараз велику інтелїґенцию домінїканьских мулятів. Мурини суть дуже лїниві, недбалі і байдужні, а мулятн бувають рухливі і підприємчиві. По містах в мулятскій републицї єсть також далеко більше білих і они мають тут більші права як в Гаїті. Не малий вплив на розвій краю має і та обставина, що в домінїканьскій републицї єсть далеко спокійнійше як в Гаїті, де часті бунти спиняють всякий поступ. Теперішний президент домінїканьскої републики, Улїссес Гере (Heureux) що сам себе називає „успокоїтелем вітчини“ уміє дуже зручно відкривати всякий заговір, маючий на цїли его усуненє і зелїзною рукою спиняє бунти. З него правдивий деспот і він не щадить нї приятеля нї ворога, анї навіть членів своєї родини, скоро підозріває когось, що

го спорідненя, мусїли би як раз славяньскі народности, котрі числово переважають в Австриї, виступати против союза з Нїмеччиною, а заявляти ся за Росиєю; чувства серця побудили-б деяку народність славяньску, а передовсїм Угрів против Росиї. Отже се зовсїм неполїтично, проголошувати расову єдність окликом австро-угорскої полїтики, а змаганє славяньских народностий до самостійного розвою народної окремішности називати панславізмом. Се становище заняв в остатній сесиї делеґацийній також один визначний заступник лївиції, що опісля став австрийским мінїстром, а приязне зближенє Австро-Угорщини до Росиї назвав нїби побідою панслявізму і говорив о панслявістичній полїтицї внутрішній в Австриї. Речник сего погляду і бесїдники з лївиції, котрі в буджетовій комісиї виявили подібні погляди, забувають однак зовсїм, що оклик расової єдности власне є проґрамою панслявістичних або лїпше російских обєдинительних полїтиків, а я думаю, що лучшу прислугу можна віддати Нїмеччинї і прислужити ся інтересам Европи тим способом, коли допомагає ся поодиноким славяньским народностям до удержаня народної окремішности і самостійного розвитку. В свобіднім народнім і культурнім розвитку поодиноких народностий славяньских нема не тілько ніякої небезпечности для внутрішної полїтики австрийскої і угорскої половиці державн і для наших приязних відносин до сусїдних держав, але противно тим способом ще більше загріє ся і спрїпить ся їх любов і привязанє до нашої монархії. Лише недоспілі, неосьвічені і занедбані в народнім розвою племена можуть стати небезпечними для держави.

(Конець буде.)

Вісти полїтичні.

Єго піс. і кор. Високість

Найдост. Архікн. Леопольд

помер вчера, дня 24 мая в полудне, на замку Гернштайн. Тїло покійного Архікнязя буде перевезене в пятницю вечером на дворець полудневої зелїзниці а звідси, при звичайнім церемонїялї, до придворної церкви, де буде зложене на катафальку. Похорон відбуде ся імовірно в суботу. В наслїдок смерти Архікн. Леопольда Є. Вел. Цїсар верне в суботу до Віденя.

На вчерашнім засїданю австрийскої Делеґациї вела ся дальша дебата над буджетом мінїстерства справ заграничних і остаточно ухвалено буджет і кредит окупацийний а відтак приступлено до дебати над звичайними видатками войсковими. В дебатї забирали голос: ґр. Штірґк (з вірноконституцийної партиї), котрий доказував, що полїтичний паралїж одної половини держави зачинає вже бути небезпечним для цїлої монархії. Нїмцї повинні погодити ся з державною екзекутивою а тогди настане спокій. Бесїдник заявив наконець, що буде голосувати за буджетом. — Дел. Крамарж доказував, що Нїмцї ведуть на балканьскім півострові противну Австриї полїтику, бо сподївають ся хісна в Малій Азиї. Італїянцї мають так само на Балканї інтереси противні Австриї. Бесїдник задля того промавляв за союзом з Росиєю і заявив ся против тридержавного союза а Нїмцям поручав держати ся консервативної полїтики і поборювати радикалїзм. По промові ще кількох бесїдників закрито засїданє а слїдуюче назначено на нинї, але задля смерти Архікн. Леопольда відрочено.

Американцям зачинає вже якось не вести ся. На поміч повстанців на Кубі они мабуть вже не можуть числити, бо головний командант повстанців Ґомез мав рішучо заявити, що противить ся окупациї Куби Американцями, хоч би лиш на короткий час. Віцепрезидент т. зв. кубаньскої републики, Капот, постановив поїхати до Вашінґтону, щоби там одержати приреченє, що Американцї по щасливій війнї не заберуть Куби. Американцї же противно, хотять забрати Кубу і задержати єї в подібний спосіб, як то зробила Анґлїя з Єгиптом. Великий сум викликала в Сполучених Державах чутка, що Іспанцї коло полудневої Куби зловили американьский корабель „Монґрове“. Вість та потребує ще потверджeня.

Росия постановила пильно слїдити за ходом іспаньско-американьскої війни і висилає одного свого репрезентанта войскового до іспаньскої фльоти а другого до американьскої.

Новинки.

Львів дня 25-го мая 1898.

— **Є. Е. п. Намістник** ґр. Лев Пінїньский виїхав в товаристві старости п. Вяч. Залеского до Перемишля.

— **Преосьв. Епископский Ординарият в Станиславові** вислав до дирекциї товариства взаїмного кредиту „Днїстер“ у Львові слїдуючу допись ч. 2014/98: „На цїнну допись з дня 6 мая с. р. ч. 1709 Епископский Ординарият має честь заявити, що ухвалену загальними зборами дня 4 мая с. р. квоту 100 зр. на добродійні цїли на руки Бл. П. Теодора Стахевича переслану получив. При тім примічає ся, що як від початку заснованя сего общеполезного Товариства Епископский Ординарият всегда попирав і дальше по вітцївски опікувати ся не залишить“.

— **В Острові коло Тучап** (Тучапи філїя Острова) в повітї ярославскім відбула ся від суботи вечера до середи рано минувшого тиждня руска місия духовна при участи оо. Василїян. Людий першого і послїдного дня зібрало ся до 5000. В середу рано відправив службу Божу і по закопаню хреста місийного мав проповідь Преосьв. епископ перемиский Константин. Того-ж дня по обідї поїхав до Тучап і там в церкві відправив молебен і держав проповідь взиваючи вірних держати ся руского обряду. На день приїзду Епископа прибули до Острова староста ярославский і п. Мицевский, дїдич з Тучап.

— **Акция голодова у Львові.** До робіт міских принято передвчера окрім вже давнїйших 500 звичайних, ще 300 надзвичайних робітників. Зголосило ся було ще 150 робітників, та їх вже не принято. Подїл робітників на партиї відбув ся на міскім двірци будівничім при ул. Зеленій при асистї 50 полїциянтів. Одного робітника за опір арештовано.

— **Ц. к. Дирекция зелїзниць оповіщує:** З поводу відбуваючої ся у Відни від 7-го мая до 9-го жовтня с. р. ювилейної вистави, видають ц. к. австрийскі зелїзницї державні зі всїх понад 50 кільометрів від Віденя віддалених станций білєти поворотні (tour і retour), по знижених цїнах, а то для І-ої і ІІ-ої кляси посьпішних поїздів, як і для всїх трех кляс поїздів особових і мішаних. — Сї білєти мають 8-дневну важність при віддаленю до

хотів би може позбавити єго президентури. В цитадели в Санто Домінґо і у вязници в Пуерто Плята сидять сотки полїтичних виновників, закованих в тяжкі кайдани та дожидають тої ласки, коли їх доля спряче з сего сьвіта та увільнить раз від тяжкої муки.

Місцевість Монте Хрісті лежить недалеко від згаданого повисше клина на рівнинї при сподї невеличкого горба, на котрого вершку стоять останки давної іспаньскої кріпости. Тут впадала давнїйше до моря одна розтока славної ріки Ріо дель Оро або „золотої ріки“, в котрої піску Іспанцї знаходили богато золота. За іспаньского пановання було в Монте Хрісті 26.000 жителїв; але від часу, коли „золота ріка“ звана нинї Які (Yaqui) змінила своє русло і впадає на кілька кільометрів дальше на полуднє до заливу Манцанїлльо, місто так підупало, що має нинї ледве около 3000 жителїв, котрі займають ся головно сплавлюванєм магаґонового дерева та иншого материялу деревляного, вирубаного на берегах ріки Які. Виполікуванє золота з піску, що давнїйше Іспанцям приносило величезні зиски, нинї зовсїм підупало, хоч знатоки краю кажуть, що в горах острова знаходять ся так богаті жили золота, що богатства, які вивезли Іспанцї з острова були би нїчим в порівнаню з богатствами тих копалень, які би тут заведено. В краю єсть великий брак сил робочих а до того ще й місцеве населенє зовсїм нездібнє до тяжкої роботи в копальнях і се єсть причиною що богатства природи мусять все ще спочивати в земли, хоч в найновійших часах вже кілька американьских товариств взяло ся їх добувати.

В дальшій дорозї з Монте Хрісті до Пуерто Плята треба плисти попри одно місце на побережу, котре задля того заслугує на увагу, що тут була перша іспаньска оселя в новім сьвітї: Ізабеля. Ледви чи коли які кольонїсти станули в новім краю серед лїпших обставин, як ті, котрих привіз сюди Колюмб в осени 1493 р. на 14 каравелях [1]) і 3 великих кораблях транспортових. Поселенцїв приїхало тогди було яких тисяч душ. Крім того було також богато войска, в котрім служило богато членів найперших іспаньских родин. Межи приїхавшими було богато ремісників всїлякого рода а також привезено з Европи богато домашних зьвірят, збіжа, всїлякого насїня і виноград на розплодок. Молода кольонїя мала як найкрасші вигляди. Порт був тут просторий, доокола оселї була земля дуже урожайна а скали і кактусова гущавина забезпечували поселенцїв від нападу місцевих жителїв. Недалеко були дві ріки богаті в рибу а крім того так само не дуже далеко відкрито жили золота.

Серед поселенцїв настала була зразу велика радість але незадовго перемінила ся у великий сум, коли на острові вибухла жовта пропасниця і дійшла до нової оселї, а люди почали тут дуже умирати. Тих, що були ще здорові, взяв ся великий страх і розпука; они проклинали той день, коли тут заїхали, і тих що їх сюди завезли, де замість без труду наживати богатства, мусять гинути від страшної пошести або тяжко працювати. Велика гурма невдоволених кинулась одного дня на кораблї і кілька з них забрала силою та вернула до Іспанії. Ті люди представили дома пляни і підприємства Колюмба в такім сьвітлї, що кождому відійшла охота їхати добровільно до Іспанїолї.

Для Колюмба і іспаньского правительства настали тепер нові клопоти. Не маючи людий на поселенє в новій кольонії впало іспаньске правительство на злощастну гадку висилати до Іспанії всїляких кримінальників, що за тяжкі провини були засуджені на довший час або й на цїле житє до кримiналу. Та дика орда нових поселенцїв ще лиш погіршила відносини на острові, а коли пізнїйше ще й епіскоп Фонсека став противити ся плянам Колюмба, настали для сего дуже тяжкі часи. Колюмб мав на думцї основанє великої кольонїяльної держави. Він намовляв іспаньске правительство, щоби оно старало ся завести правильну обмінну торговлю з первістними жителями нового сьвіта, щоби будувало порти і основувало міста, спроваджувало до кольонїй здібних ремісників і привозило всїлякі пожиточні зьвірята і ростини з Европи. Іспанія була би певно лїпше на тім вийшла, як би Колюмбови удало ся було перевести свої пляни. Але на ті нїхто не зважав; всї думали лиш о тім, як би призбирати золота і дорогих каменїв в новім краю та як найборше розбогатїти, а коли сподївані богатства зараз не показали ся, то вороговане против Колюмба, котрий ще до того був з роду Італїянцем, ставало що раз більше. Від тої пори коли кольонїсти в містї Ізабеля поміркували, що лиш хиба працею можуть розбогатїти, клеветам на Колюмба не було кінця, а чим ті клевети остаточно закінчили ся, звістно загально — Колюмб мусїв сам почути на собі тягар кайданів.

По двох лїтах істнованя кольонії Ізабеля, она заснїтила ся, а єї будівлї так розпали ся, що нинї серед пралїсів на тім місци, де стояло місто, ледви ще видко слїди развалин. Далеко більше жизненної сили як Ізабеля, проявило місто Пуерто Плята, основане около 1499 р. на яких 50 кільометрів дальше на всхід; оно єсть нинї найзначнїйшим порговим містом на північнім побережу републики Санто Домінґо.

Коли доїзджаємо до сего міста, представляє ся нам вже здалека незвичайно живописний образ. Зараз поза містом піднимають ся

[1]) Каравеля (по іспаньски carabela) називали ся давні іспаньскі кораблї, в котрих платви з боків не заходили одні верх других, але ставили ся кантами одні на других, через що боки такого корабля були зовсїм гладкі. Такими кораблями їздили Колюмб, Васко де Ґама і др.

300 кільометрів, а 14-дневну при більшім віддаленю. — Так підчас їзди до Відня, як і при повороті дозволена одноразова перерва їзди. — Поворотні білети видає ся під тим условієм, що рівночасно з білетом возьме ся одну карту вступу на виставу. Такі карти спродають каси зелїзничі по 35 кр. і они управняють до звиджуваня вистави також у ті дни, в котрих ціна вступу єсть висша. — В порозуміню з австро-угорскими зарядами зелїзничими постарано ся, щоби удаючих ся з Австро-Угорщини на виставу перевожено за білетами поворотними, в котрих будуть увзглядненї зниженя признані через поодинокі зелїзниці в руху льокальнім. — Так само постарано ся у зарядів зелїзничих в Бельгії, Німеччинї, Франциї, Росиї і Швайцариї, щоби тії видавали безпосередні білети по зниженій цінї на ювилейну виставу у Відни.

— **Наука стеноґрафії в видїлових школах.** Мінїстерство просьвіти призволило, щоби на шкільний рік 1898/9 заведено пробну науку стеноґрафії надобовязково в видїлових школах віденьского округа шкільного. Удїлюванє науки поручено виключно лиш екзамінованим з стеноґрафії учителям і учителькам. До науки стеноґрафії будуть допущені тілько талановитші ученики з 2 і 3 кляси видїлової. Кожда кляса не сьміє більше як 40 учеників призначити. На кінци шкільного року мусять учителї здавати справозданє до мінїстерства з пороблених спостережень що до науки стеноґрафії.

— **Нещаслива пригода.** Два ученики з першого року семинариї учительскої Антін Шпіндура і Людвик Ковальский пішли вчера купати ся до ставку Гешелеса на Кастелївці у Львові. Шпіндура не знаючи глубини ставу і не уміючи плавати, скочив до води і став зараз потапати. Ковальский хотів ратувати его і скочив за ним у воду, але не міг вдіяти нїчого та ще й сам став потапати. Наконець виратував ся якось щасливо, а товариш его утонув ся. На місци нещасливої пригоди явив ся зараз комісар полїциї і зарядив енерґічне пошукуванє за утопившим ся. Шукано три години, але безуспішно. Тогди завізвано помочи з войскової плавальнї і аж капралеви з 15 полку піхоти Ястшембскому удало ся відшукати тїло хлопця, для котрого вже всяка дальша поміч показала ся безуспішною.

— **Нещаслива мати.** В Сенечові, долиньского повіта, пробила ножем Мария Житник, жінка господаря, свою одномісячну дитину, в відтак тим самим ножем відобрала й собі житє. Нещастна мати терпіла на внутрішну недугу і жалувала ся, що не має в грудях корму для дитини, отже імовірно, що хотїла увільнити дитину від довгої муки і голодової смерти.

— **З Самбірщини** пишуть: Іван Гірняк, війт з Волї блажівскої, вертаючи дня 16 с. м. вечером в часї бурі через гірский потік, в'їхав замість на міст до потока, що візбрав по зливі і утонув разом з конем.

— **Експльозия.** Пороховий млин в Вишенці, городецкого повіта, власність Франца Станка, вилетїв у воздух в наслїдок вибуху. Причина катастрофи незвістна. Експльодувало 248 кільограмів салїтри; шкода виносить звиж 1000 зр. В часї вибуху не було нікого з робітників ні в млинї нї близько него.

— **Убийство жінки.** Невеселе житє вела 17-лїтна Настя Скорибска з Бобровника під Станиславовом, вийшовши перед роком замуж за Матвія Красюя. Чоловік не дбав про неї а хоч здоров та крепкий, не любив працї і волочив ся обдертий цїлими тижнями по чужих селах. Лїнтяй підозрівав свою жінку о невірність. Дня 15-го січня с. р. вечером вернув Матвій до дому. Жінка повитала его докорами і спитала, чи приніс грощі. „Ти мене питаєш о гроші, а не питаєш, чи я обідав!" — „Найдж ся кольок!" відповіла жінка і викинула его з хати. Відтак вибігла з братом на подвіре і ударила чоловіка тичкою по голові. Тоді Матвій припер жінку до воріт і зачав ножем ранити єї по цїлім тїлї. Настя видерла ся і гонила за утїкаючим чоловіком ще кількайцять кроків. Але зараз вернула окровавлена до хати а через піч померла. — За той вчинок ставав перед кількома днями Матвій перед судиями присяжних в Станиславові. Признав ся до вини і толкував ся тим, що поранив жінку лише у власній обороні, бо жінка з братом хотїла вже від давна его спрятати зі сьвіта, щоби вийти за другого. По переведеній розправі трибунал увільнив Матвія від вини.

— **Від Підволочиск пишуть:** Тяжка хмара, надтягнувши з заграниці від всходу, перетягнула дня 16-го с. м. о 4-ій годині пополудни по над Збаражчину. Туча поприбивала засїви а громовиця тяжка і безнастанна наробила немало шкоди. На самім вступі в австрийскі границї убив грім хлопця в Дорофіївцї. В Скориках запалив коршму на поли і убив жінку, що від роботи в поли сховала ся була перед тучею під коршму, і тая женщина під упавшою зараз стріхою згоріла. В тім самім часї запалив грім в Мединї стодолу і в Голошинцях хату. Нешкідливо впало тяжких громів в Скориках і Мединї кількайцять. Ві второк (17-ого с. м.) рано, о годинї 6-ій зібрала ся хмара, загриміло і грім убив в Токах на поли корову, а зараз за границею запалив хату.

— **Катастрофа в копальни.** В місцевости Цоллерн коло Дортмунда в Німеччинї в копальнях вугля вибухли ґази в наслїдок неосторожности при запалюваню сьвічки. В хвили вибуху було в копальни 216 робітників, з котрих 45 погибло. З людий занятих при ратункових роботах треба було дванайцятьох відвезти до шпиталю. До 9-ої години рано добуто 30 трупів.

маєстатично стрімкі і смараґдовою зеленню вкриті вершки гір, що доходять до висоти 1000 метрів; ще висше сягає Піко Ізабеля, що своїм шпилем сягає аж в хмари, котрі здалека виглядають мов би полонини на горі, вкриті снїгом. Мало по малу виринають перед нашими очима укріпленя портові, походячі ще із староіспаньских часів, але не маючі вже нині ніякого значіня. В'їзд до порту єсть вузкий і небезпечний як то видко по затонувших двох анґлїйских кораблях военних і однім гамбурґскім пароходї, котрі ще доси вистають з води. Порт не конче великий, але дуже догідний на пристань навіть для більших кораблїв. Спорий кусень землї висуває ся клином поперед порт і хоронить его від филь розбурханого моря. Місто торгує головно тютюном, котрий взяли тут майже виключно самі німецкі купці в свої руки.

Доокола міста видніють ся пальмові гаї і просторі плянтациї цукрової тростини та надають єму дуже живописний вид; але в місті самім з его неправильними і зле вибрукованими улицями та з деревляними домами нема нічого так дуже цікавого. Навіть цитаделя з немногими своїми пушками не конче звертає на себе увагу. Лиш одна величезна кругла башта з страшенно грубими мурами впадає зараз в очи, тим більше, що над єї входом суть вмуровані камені з якимись стародавними написями, котрі однакож годі прочитати. Тота башта то — кримінал. З вузоньких закратованих вікон виглядають блїді лиця кількох полїтичних арештантів. Задумчиво споглядають они то на гори хмарами сповиті, або на то місце під ними, де хрести на могилах пригадують їм тих, що так само як і они виділи колись одиноке спасение своєї вітчини в тім, щоби усунути дотеперішного президента, котрий однакож скорше з ними упорав ся, як они того сподївали ся.

В тій части побережа, що лежить межи Пуерто Плята а заливом Самана, отже на північнім побережу острова Гаіті, нема анї одної оселї. Цїле побереже, повне багон та лїсів манґровових, задля чого люди тут жити не можуть. Де лиш показують ся манґрови, там певно буває жовта пропасниця, бо манґровоє корінє підчас приливу моря задержує всїлякі звіринні і ростинні останки, котрі опісля гниють і стають ся причиною пошести. Залив Самана єсть на 30 кільометрів широкий а на 60 кільометрів довгий, і з одного боку заслоняє его півостров Самана. В'їзд до сего заливу, одного із найвеличавійших в Америці, замикає ряд скал і дуже мілких місць, так, що лишають ся лиш два вузкі входи, з котрих один, полудневий, єсть приступний лиш для поменших суден, другий, північний, навіть і для найбільших. Лиш мало таких місць на сьвітї, котрі би як під взглядом мореплавним, так і торговельним та военним, могли стануть на рівні з заливом Самана. Він не лиш так просторий, що міг би помістити в собі всї фльоти цїлого сьвіта і дати їм безпечний захист перед бурями, але й входи на случай війни можна би дуже легко замкнути і боронити. Найлїпшим доказом того, що найперші приморскі державы старали ся вже від давна набути сей залив на свою власність. Ще в 1763 р. хотїли его купити Французи а навіть ще в 1846 р. посили ся з тою гадкою, але Анґлїя та Іспания не допустили до того. В роках 1853 і 1854 а відтак в 1864, 1866 і 1868 вели Сполучені держави північної Америки переговори з домінїканьскою републикою в справі вдступленя їм того острова, але Анґлїя і Франция противились тому. Залив остав ся в руках републики, але не знає що з ним почати.

(Дальше буде).

Господарство, промисл і торговля.

Цїна збіжа спадає значно. Від 10 мая спала пшениця о 2 зр. 57 кр., а пшениця на осїнь о 1 зр. 22 кр. Ярі збіжа в нашім краю показують досить добре, але озимі загально погіршили ся. Коло Старого Міста і Стрия треба було жита (70 процент обшару) переорати. Так само переорюють жита і на Подїлю (Козова, Тернопіль і Теребовля); коло Залїщик і Городенки переорюють жита під кукурудзу. Загально припускають, що збірка жита буде менша як середна. В сторонах Галича робота в поли значно опізнила ся. На Покутю і попід гори саджене бараболь в повнім розгарі, в инших сторонах вже покінчено садити. Коло Нароля селянам не стає бараболь до садженя і робота відбуває ся длятого дуже неправильно. Подібно дїє ся також коло Туря, де богато селяньских ґрунтів своїть відлогом. Конюшина всюди добра. — Сади відцвили дуже красно і єсть надїя на великий урожай садовини.

Торг збіжевий.

Львів дня 24 го мая: Пшениця 13·20 до 13·60 зр.; жито 10·— до 10·25; ячмінь броварний 8·20 до 8·50; ячмінь пашний —·— до —·— овес 8·70 до 9·10; ріпак —·— до —·—; горох 9·— до 10·—; вика 6·75 до 7·—; насїнє льняне —·— до —·—; сїмя конопельне —·— до —·—; біб —·— до —·—; бобик 8.— до 8·50; гречка 9·25 до 10·25; конюшина червона галицка 30·— до 45·—; шведска —·— до —·—; біла —·— до —·—; тимотка 15·— до 20·— ганиж —·— до —·—; кукуруза стара 6·50 до 6·75; нова —·— до —·—; хміль —·— до —·—.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Вашінґтон 25 мая. Бльокаду Манїлї оголошено урядово. З браку перевозових кораблїв потрібних до Манїлї постановило правительство забирати приватні кораблї примусом, наколи би їх властителї не хотїли відступити за заплату.

Ню-Йорк 25 мая. Зачувати, що до трох днів мусить прийти до рішучої битви межи американьскою а іспаньскою фльотою.

Ню-Йорк 25 мая. З міста Порт де Пе на Гаіті доносять, що там в сторонї Куби чути сильну канонаду.

Вашінґтон 25 мая. Правительство постановило виставити нову армію з охотників в силї 50.000 людий.

За редакцию відповідає: **Адам Креховецкий.**

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера. — (Телефона число 569).